

De fabriek die ik bedoelde is de „Fabrik von Berlepschscher Nistkästen, Büren in Westfalen”. Wie er aan denkt den raad op te volgen hierboven en reeds herhaaldelijk in ons tijdschrift gegeven, verleden jaar al door Thijssen, leze eerst het prachtig boekje van Von Berlepsch, dat pas is verschenen, door Baron Snoukaert in afl. 3 aanbevolen. Dat kost 65 cts. en men heeft nog een paar mooie gekleurde platen van meezen en andere nuttige vogels op den koop toe. Die aanbeveling in ons tijdschrift heeft al veel geholpen, dat hoorde ik gisteren toevallig; in de week na het verschijnen van afl. 3 verkocht een boekhan-

delaar hier in de stad alles wat hij van B's boekjes in voorraad had en daarna wat hij nabestelde; vóór dien tijd had niemand er naar gevraagd.

Het idee van deze practische vogelbescherming ten voordeele van den landbouw en boomteelt dringt al door in ons land, maar eerst als klein en groot in stad en land meewerkt, om de verjaagde vogeltjes weer tot ons te roepen, zullen de meezen en boomkruipers de menschen het noodige en verschoonbare moordwerk met staalschuiers en ringen uit de hand nemen.

E. HEIMANS.

Nog eens Vogelbescherming.

Geachte Redactie.

Toevallig kwam ik in 't bezit van de 2de Aflevering 1899 IV—1900 van de „Levende Natuur” waarin onder den titel: „Over Vogelbescherming” iets gezegd wordt, waarover ik gaarne door middel van uw belangwekkend tijdschrift eenige opmerkingen wensch te maken. Daarin wordt namelijk op gezag enkel en alleen van Prof. Giglioli, een Italiaan, partij getrokken tegen allen, die beweren, dat de Italianen zwaluwen vangen en zelfs de bewering van een hoogst achtenswaardig man als de heer Alchin belachelijk gemaakt.

Ik weet niet welke reden de inzender heeft om de m. i. zeer zwakke argumenten van dien Italiaan, die het natuurlijk gaarne voor zijne landgenooten opneemt, als grondiger en juistere voor te stellen dan die van den heer Alchin, die bovendien in zijn voordeel heeft de pertinente verklaringen van zoovele beroemde ornithologen en bekende priesters der wetenschap, om niet te spreken van de vele leeken, die getuigen waren van het vangen en verkoopen van zwaluwen (ik heb twee vrienden, die dit meermalen gezien hebben) zoo dat het standpunt van Prof. G. mij vrij wel onhoudbaar toeschijnt en zijne verklaring op zijn minst genomen zonderling.

Dat voor een hongerigen, hebzuchtigen Italiaan „vogeltjes van de Madonna” te heilig zijn om opgegeten te worden, is toch al te dwaas, om aan te nemen, vooral voor iemand, die met de tegenovergestelde feiten bekend is; hoe wil men bovendien beletten, dat juist de zwaluwen *niet*, alle andere vogels wél in duizende netten, electriche machines en lichthuizen komen waarmede de Italiaansche grenzen in den trektijd bezaaid zijn!

Hierbij laat ik volgen wat Henri de Parville, een bekende Fransche geleerde, schrijft in „la Nature” van 27 Augustus 1898 juist over het vangen der zwaluwen: „Reeds in den vroegen morgen gaan de „Carciaroli” naar het strand en „er spannen er hunne netten overeind tusschen de staken. „Bij het opgaan der zon komen de zwaluwen in grooten getale aan, de vogels zijn vermoeid van de lange reizen „die ze achter den rug hebben en vliegen in talrijke vluchten „niet hooger dan één meter boven den grond. Ze vallen „aanstonds in de netten, voelen zich gevangen en zoeken „vruchteloos te ontsnappen onder een oorverdoovend geraas. „De vogelaars komen dan naderbij, vormen een halve „maan, waarbij de diertjes in de netten opgesloten worden. „De vogels, die het eerste net mogen ontwijken, komen in

„het tweede terecht of in het derde enz., die alle op 100 M. „afstand van elkaar opgesteld zijn. Arme vogels!”

Verder laat ik hierbij gaan, eenige brochures en jaarverslagen van verschillende buitenlandsche vereenigingen tot vogelbescherming, waarin ook van de zwaluwenvangst de rede is en verwijs den bedoelden inzender tevens naar het artikel van den heer Emile Blanchard voorkomende in het „Magasin littéraire de lecture” jaargang 1896 getiteld: „les hirondelles”, weer een schrijver, die een bekenden wetenschappelijken naam heeft te verliezen. Bedoeld werk zal zeker wel in eene of andere bibliotheek aanwezig zijn.

Zeker komt mij echter voor, dat het niets ter zake doet, waar de zwaluwen gevangen worden, het moge zijn in Italië, Frankrijk, Dalmatië of ergens anders, een *feit* is 't, dat zij bij millioenen worden gevangen en dat daardoor hun aantal vooral in Engeland, Duitschland en Oostenrijk onrustbarend vermindert, een feit trouwens, dat meermalen officieel erkend is, o. a. op de conventie van Parijs in 1895 en in eenige rapporten door landbouw-comité's in Frankrijk en Oostenrijk aan de regeeringen aldaar aangeboden. De reden dezer vermindering of beter gezegd de oorzaak daarvan, kan niet gelegen zijn in gebrek aan voedsel, immers constateert men niet bijna overal dat het aantal muggen, vliegjes en andere insecten verbazend toegenomen is. (Zie verslag van het Congres te Graz. 5—9 Augustus '98 en de memorie van toelichting der wet tot bescherming van vogels in Mei j.l. aan den Franschen Senaat aangeboden.)

Ik ben ook zoo vrij met bedoelden inzender van meening te verschillen over de bewering, dat de aanleg van spoorwegen de vermindering van het aantal vogels tengevolge heeft. Hoogstens eene verplaatsing! De ondervinding leert, dat de vogels aan de snuivende, stampende treinen gewennen; hiervan kan men zich b. v. overtuigen, als men het Naardmeer doorrijdt, waar het aan beide zijden van den trein wemelt van allerlei anders zeer schuwe soorten van watervogels. Hoevele zwaluwen nestelen niet onder spoorwegbruggen en hoe dikwijls leest men niet van vogels, vooral kwikstaarten, die hun nestje bouwen tusschen de dwarsleggers van een spoorbaan!

Ook komt 't mij voor, dat de Zuiderzee-commissie door het droogleggen van landerijen, waarop weer duizende vogels hun voedsel zullen vinden en dus zullen nestelen, in plaats van den vogelstand te benadeelen, hem integendeel veel voordeel zal aanbrengen. Dezelfde opmerking geldt voor de Nederlandsche Heidemaatschappij, die door het aan

leggen van bosschen aan duizende vogels gelegenheid tot nestelen en hun tevens een nieuw gebied ter bearbeiding geeft.

Dat de verbeterde landbouw-methoden den vogels eenig werk ontnemen, zal niemand ontkennen, maar daarbij dient dan tevens aangestipt te worden, dat die methoden veel tijd en geld kosten, daar waar de vogels het ongemerkt en gratis deden. Dus uit een oeconomisch oogpunt bezien, kan men dit gerust een nadeel noemen.

Hiermede geachte Redactie, meen ik voldoende geantwoord te hebben op den inhoud van het bedoelde stukje, dat ik, alhoewel het goed bedoeld was, toch niet volkomen juist oordeelde.

U beleeft dankzeggend voor de genoten plaatsing blijf ik Hoogachtend,

C. F. J. BRANDS,

Bestuurslid van de Ned. Vereen. tot bescherming van vogels te 's Gravenhage.

Nu hebben we ook al een pennestrijd, maar 't geldt een goede zaak. En ik wil vooropgesteld zien, dat ik een vurig vogelbeschermmer ben, zooals ik steeds, als ik over vogels schreef of sprak, heb doen blijken. (Zie „Levende Natuur”; Door het Rietland, Hei en Dennen, Van Vlinders, Vogels en Bloemen).

Met genoegen verneem ik, dat de heer Alchin een achtenswaardig mensch is (daar twijfelde ik trouwens niet aan), maar zijn eerste tegenspreker uit Rome was ongetwijfeld even achtenswaardig en bovendien nog niet eens een Italiaan. Prof. Giglioli is wel een Italiaan, maar er zijn toch ook wel eerlijke Appenijners, niet waar? Ook heeft hij Italië begiftigd met de beste ornithologie ter wereld, terwijl hij beschikt over de voortdurende waarnemingen van een groot aantal medewerkers, die hem steunen, zoo als hier te lande indertijd Mr. Herman Albarda en thans nog Baron Snouckaert door Hollandsche kenners gesteund worden. Dat beduidt iets, en daarom meen ik niet licht vaardig te handelen met op des professors uitspraken af te

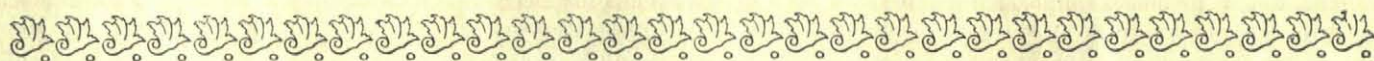
gaan. Intusschen erken ik gaarne, dat de citaten van de Parville en Blanchard belangrijke argumenten opleveren en ik zal niet volkomen tevreden zijn, voordat ik in persoon de zaak heb onderzocht. Want bitter weinig vertrouwen heb ik in rapporten en congressen en de beweringen in vliegende blaadjes. Ik schaam me nog de oogen uit mijn hoofd, als ik er aan denk, hoe in de Tweede Kamer de zaak van het eendenkanon behandeld is.

De invloeden, die de verspreiding der vogels beheerschen, zijn ons over 't algemeen nog geheel en al onbekend; en 't aandeel, dat de mensch erin heeft, wordt licht overschat. Alleen, waar hij 't uiterlijk van de wereld verandert, is zijn invloed te merken, zooals dat in de Fenks van Lincoln o. a. zoo duidelijk gebleken is.

Zoo zal de droogmaking van de Zuiderzee wel millioenen musschen aan de kost helpen, maar de ontelbare waad- en moerasvogels moeten in de najaarstrek naar een ander station uitzien en nonnetjes, knobben en duikers moeten dan elders overwinteren. Langs den Trans-Siberischen spoorweg zullen vele vogels nesten (Zie Telegraafdraden „Levende Natuur” II), maar de millioenen en millioenen vogels, die nu in de Siberische wouden een onderkomen vinden, zoeken dan in de eindeloze graanvelden, die er voor in plaats zullen komen, tevergeefs een schuilplaats. Dit zijn onvermijdelijke gebeurtenissen en 't is onze plicht, er voor te zorgen, dat de vogelwereld er zoo weinig mogelijk schade door lijdt. Wetten en voorschriften baten niets, als 't publiek niet meewerkt. Ik weet er voorbeelden van, dat vogels uitgeroeid zijn, tengevolge van een wet, die ze meende te beschermen.

Waar liefde voor de vogels woont, daar eerst is hun bestaan verzekerd. Ik hoop, dat de vereenigen voor vogelbescherming er het hare toe zullen bijdragen, om die liefde te kweeken. Ook wij zullen trachten het onze daartoe bij te dragen.

JAC. P. THIJSSSE.

Vragen en Korte Mededeelingen.

NIEUWE BOEKEN.

Vlinderwereld. Honderd Nederlandsche Vlinders en Rupsen afgebeeld, beschreven en in hun leven geschetst door F. J. VAN ULDRIKS en DR. VITUS BRUINSMA. Met 100 gekleurde platen. Amsterdam W. VERSLUYS, f 3.50.

Vlinderwereld is een tegenhanger van Plantenschat (zie *Levende Natuur* III blz. 179) maar 't is mooier: mooiere plaatjes, papier en een nog aardiger text. De schrijvers kennen hun onderwerp van zeer nabij en zijn volkomen op de hoogte van de nieuwste onderzoekingen en ontdekkingen op vlinderkundig gebied. Honderd vlinders met hun rupsen zijn door hen geschetst en afgebeeld, maar bij dat honderdtal blijft het niet; op menige plaats is van de gelegenheid gebruik gemaakt, om de een of andere aanverwante soort met een paar woorden te karakteriseeren, zoodat de koper van 't werkje behalve de 100 stuks, die hem toekomen nog wel minstens 25 % toegift krijgt, een toegift, die gerust in 't register had vermeld mogen worden. De keuze van 't honderdtal zal den auteurs wel heel wat hoofdbreken gekost hebben. Over 't algemeen is zij gelukkig te noemen: de groote verschijnselen uit de vlinder-biologie zijn behoorlijk vertegenwoordigd. Ongaarne misten wij een paar van de allerbekendste micro's: 't wordt heusch tijd, dat die onoverkomelijke barrière tusschen macro- en micro-lepidoptera eens worde opgeheven. En wat heeft onze oude vriend Urapteryx gedaan, om zoo opzij gezet te worden?

Dat alle vlinders 't eerst bij hun Hollandschen naam genoemd zijn, juichen wij zeer toe. De auteurs hebben eenige oorspronkelijke Hollandsche namen moeten verzinnen en zijn daarin bijzonder gelukkig geslaagd. Als nu 't jonge Nederland door een druk gebruik van dit lieve, nuttige, leerzame werkje te maken, er maar het zijne toe bijdragen wil, om die namen spoedig burgerrecht te doen verkrijgen!

K. SIDERIUS. Plantentypen: I. Voorjaarsbloemen, met 15 gekleurde platen en 65 penteekeningen van TH. NIEUWENHUIS en J. KLAVER. (p. p. 96 Amst. S. L. VAN LOOY.)

Onze lezers herinneren zich zeker nog wel het opstel over de Helmbloem van den heer Siderius in de eerste aflevering van dezen jaargang van ons tijdschrift. In het bovengenoemde boekje behandelt dezelfde schrijver eenigszins uitvoeriger, nog veertien andere voorjaarsbloemen: Sneeuwkllokje, Sleutelbloem, Nieskruid, Els, Crocus, Taxus, Muur, Narcis, Hoefblad, Violtje, Anemone, Speenkruid, Helmbloem, Akkerpaardestaart en Wilg. De zwarte illustraties zijn eenvoudig en duidelijk, de gekleurde platen over 't algemeen zeer fraai.

C. L. W. NOORDUYN. De Kanarie en zijne verschillende Rassen, p. p. 57 met 22 afbeeldingen in zwart- en kleur-druk, Groningen, P. NOORDHOFF f 1,25, geb. f 2.—.

Dit is een zuiver technisch werkje. De verschillende kanarierassen worden er duidelijk en volledig in geschetst,